

1. Een terugblik

Om de begroting voor 2013 sluitend te krijgen (na de gemeentelijke fusie tot Hollands Kroon) besloot de toenmalige gemeenteraad om te bezuinigen op tal van voorzieningen, waaronder bijna 60% op het bibliotheekwerk. KopGroep Bibliotheken kreeg daarbij de opdracht om alle locaties open te houden. Medewerkers werden ontslagen en 5 bibliotheken gingen als onbemande vestigingen verder met een beperkte collectie in een kleinere huisvesting.

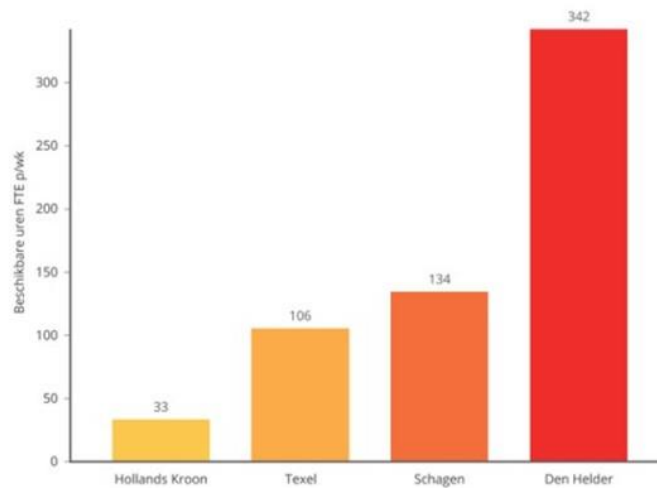
2. Huidige situatie

De dienstverlening in de gemeente Hollands Kroon bestaat momenteel uit 4 kleine bibliotheken (met een jeugd -en volwassenencollectie) in Anna Paulowna, Nieuwe Niedorp, Hippolytushoef en Wieringerwerf. Deze vestigingen worden gerund door vrijwilligers die worden aangestuurd door een coördinator (5 uur per week per vestiging). Daarnaast zijn er nog 4 Bibliotheken op School (dBos) in Anna Paulowna, Wieringerwaard, 't Veld en Middenmeer. Op geen van deze locaties kan invulling gegeven worden aan alle vijf functies uit de bibliotheekwet. De bestaande voorzieningen zijn gericht op het uitlenen van boeken en worden gerund door vrijwilligers. Daarmee zijn ze vooral geschikt voor zelfredzame inwoners en niet ingericht op kinderen, ouderen en kwetsbare mensen die juist de focusdoelgroepen vormen voor KopGroep Bibliotheken.

Momenteel heeft Hollands Kroon een bezetting van 0,93 FTE voor coördinatie van deze 8 locaties in een werkgebied van 620 vierkante kilometer met 22 dorpskernen en 49.431 inwoners. Zie voor vergelijking met de andere Kopp gemeenten de volgende grafiek.

Aantal beschikbare uren FTE per week per gemeente.

3. Landelijke ontwikkelingen

De openbare bibliotheek zit landelijk in de lift! In een brief aan de Tweede Kamer maakte staatssecretaris Uslu van Cultuur eind 2022 bekend dat per 2025 elke gemeente binnen haar grenzen een volwaardige openbare bibliotheek in de zin van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) dient te hebben.

Het ministerie ziet een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening als een goed bereikbare openbare bibliotheek die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Het is een fysieke plek met een relevante digitale aanwezigheid en een robuuste bestuurlijke en financiële verankering.

Middels een aanpassing van de Bibliotheekwet wordt de huidige *bevorderingstaak* van gemeenten in 2025/ 2026 omgezet in een *zorgplicht*. Bibliotheken en gemeenten kunnen daarop voorsorteren door gezamenlijk plannen te maken over het herstellen, versterken en het toekomstgericht maken van bibliotheekvoorzieningen.

Deze investering gaat leiden tot ruimere openingstijden waarin professionele dienstverlening wordt geboden en is vooral een kwaliteitsimpuls. De bibliotheken in Hollands Kroon zijn momenteel voornamelijk gericht op het uitlenen van boeken en worden gerund door vrijwilligers. De afgelopen periode zijn er met gelden vanuit de Rijksoverheid vier Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) geopend, twee Taalhuizen ingericht en worden op diverse locaties cursussen georganiseerd om burgers digitaal vaardiger te maken. Maar er zijn met slechts 0,93 FTE onvoldoende medewerkers op de werkvloer om deze activiteiten te coördineren en kwaliteit van de dienstverlening te borgen.

Om door te ontwikkelen tot een plek waar mensen kunnen lezen, leren en elkaar te ontmoeten, moet het aantal bemande openingsuren worden uitgebreid. Daarbij is de inzet nodig van professionele bibliotheekmedewerkers die, naast het aansturen van de vrijwilligers, zich voornamelijk bezighouden met een brede dienstverlening aan bezoekers en het organiseren van laagdrempelige activiteiten voor diverse doelgroepen, ook in samenwerking met lokale partners.

De bibliotheek kan haar maatschappelijke-educatieve rol pas vervullen als zij invulling geeft aan alle vijf functies uit de bibliotheekwet:

- a) ter beschikking stellen van kennis en informatie
- b) het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- c) het bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur
- d) het organiseren van ontmoeting en debat
- e) het laten kennismaken met kunst en cultuur

4. Stappenplan

Voor de verdere professionalisering van het bibliotheekwerk ontwikkelt KopGroep samen met de gemeente een meerjarig plan. Het gaat om een stappenplan voor de komende 4 jaar. Hierin wordt aangegeven hoe de maatschappelijk-educatieve rol van de bibliotheek versterkt kan worden in de gemeente Hollands Kroon. En wat daarvoor nodig is. Dit plan wordt in Q3/Q4 van 2024 ontwikkeld.

Hierin wordt in een aantal scenario's uitgewerkt hoe het bibliotheekwerk toekomstbestendig gemaakt kan worden en welk financieel plaatje daarbij hoort. Belangrijk is om te kijken naar de landelijke benchmark. In de onderhandelingen van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) met het Rijk, de provincies en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over het nieuwe Bibliotheekconvenant wordt ingezet op een minimale inzet van ca. € 24,- per inwoner (exclusief huisvesting, de Bibliotheek op School en Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)). Dit zou voor Hollands Kroon gaan om een bedrag van ca. € 1.188.576.

Mogelijke uit te werken scenario's zijn:

*** Scenario 1**

Het upgraden van de huidige 4 vestigingen, zodat zij kunnen doorontwikkelen tot volwaardige bibliotheken die voldoen aan de eisen van de wet. Als we uitgaan van andere (dorps)bibliotheken in het KopGroep gebied kunnen de vestigingen in Julianadorp en Tuitjenhorn als vergelijk dienen. Beide bibliotheken zijn 25 uur per week geopend met beroepskrachten, aangevuld met vrijwilligers. Opgemerkt moet worden dat niet alle locaties in Hollands Kroon geschikt zijn voor zo'n upgrade.

*** Scenario 2**

Een centrale bibliotheek met meerdere dependances verspreid over het werkgebied. De hoofdvestiging is een volwaardige bibliotheek, die voldoet aan alle eisen van de wet, en geeft daar - samen met lokale partners- uitvoering aan. Onderzoek moet uitwijzen wat de meest geschikte locatie daarvoor is. De centrale bibliotheek heeft ruime openingstijden en organiseert laagdrempelige activiteiten voor verschillende doelgroepen. In de dependances ligt het accent meer op de uitleenfunctie, maar wel voldoende gecoördineerd door beroepskrachten.

5. Tot Slot

Om het bibliotheekwerk toekomstbestendig te maken moet er sowieso geïnvesteerd worden in een professionele bezetting met beroepskrachten. Een centrale bibliotheek biedt alle mogelijkheden om aan de wettelijk verplichte bibliotheekvoorziening binnen de gemeente Hollands Kroon te voldoen. Hierin kunnen openingstijden en dienstverlening op het vereiste niveau geboden worden. Met een verbinding naar de dependances. Een centrale bibliotheek in een multifunctionele accommodatie zou een nog grotere meerwaarde kunnen bieden; bij KopGroep Bibliotheken heeft dit zich al bewezen in School 7 in Den Helder en straks ook in het Thijssehuis op Texel.